

Cíl přednášky: Pojistný trh v ČR a jeho vliv na pojistnou matematiku

Definování části pojistného trhu, kterému se budeme věnovat (zvýrazněno):

- **Soukromé pojištění – osob, majetek, odpovědnost za škodu, úraz, zdravotní pojištění, nemocenské pojištění**, Sociální pojištění – nemocenské a důchodové pojištění (státní důchodové pojištění a penzijní fondy), Zdravotní pojištění – státní, liší se od soukromého zdravotního pojištění
- **Dobrovolné pojištění**, Povinné smluvní pojištění – povinné ručení, Zákonné pojištění (pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, pracovní úrazy a nemoci z povolání)
- **Životné, neživotné**

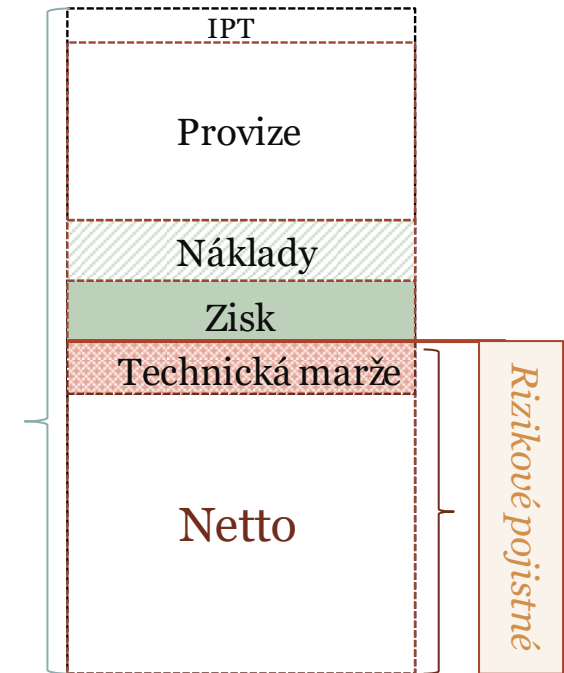
Pojistné - základní informace

Struktura:

Hrubé pojistné (Gross written premium, GWP) =

Čisté pojistné (Pure / Netto / NWP)

- + navýšení o **technickou marži** (buffer)
- + **náklady** pojišťovny (normované náklady)
- + kalkulovaný **zisk** pojišťovny (předem stanovený na cíle pojišťovny)
- + náklady na **TPA** (Third party agreement – externí subjekt zahrnutý do správy pojištění)
- + **provize** za zprostředkování (předmět vyjednávání)
- + **daň** z pojistného (Insurance Premium tax/IPT, odvod,..)

zdroj: autor

Kalkulace čistého pojistného:

vychází z principu ekvivalence (zjednodušená verze)

$$\text{výdaje} = \text{příjmy}$$

Výdaje = náklady na pojistné události (claims)

Příjmy = výpočet s použitím:

- národních statistik (úmrtnostní tabulky, statistické ročenky, statistiky jednotlivých orgánů veřejné zprávy, policie a pod),
- vlastní zkušenosti z portfolia
- odhadů a předpokladů

ale také vliv:

- prostředí / trh: legislativa a reálná praxe na trhu
- způsob prodeje (distribuce)
- frekvence platby pojistného: jednorázové, běžné (roční, měsíční, čtvrtletní,..)

Legislativa

Lokální vs. Evropská vs. jiné země:

- **Evropská** - směrnice a nařízení, rozhodnutí, stanoviska, doporučení EU – transponované nebo převzaté do CZ legislativy:
 - GDPR (nejen pojišťovnictví)
 - IDD (Insurance Distribution Directive) do 19.3.2018, základní rozdíly:
 - nové kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů
 - změny v registraci
 - nová pravidla jednání při distribuci pojištění
 - efektivnější dohled a zpřísnění sankcí
- **Jiné země** – při přeshraničním poskytování služeb v rámci jednotného evropského pasu – souběh dvou a více zemí, překrývání podmínek obou zemí (např. UK a ČR)
- **Lokální** – zákony ČR

Jaké zákony trh přímo ovlivňují:

I. Přímo zaměřené na pojistný trh a jeho účastníky:

Zákon č. 277/2009 Sb., **o pojišťovnictví**, ve znění pozdějších předpisů
zákon a jeho následná Novela 38, která transponuje evropskou směrnici
Solvency 2

Zákon č. 38/2004 Sb., **o pojišťovacích zprostředkovatelích a
samostatných likvidátorech pojistných událostí**, ve znění
pozdějších předpisů => !od 1.12.2018 účinný nový Zákon č 170/2018 o
distribuci pojištění

Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou
provozem vozidla, ve znění pozdějších předpisů

Jednotlivé zákony jsou následně upravovány Vyhláškami

II. **Občanský zákoník** (obsahuje části ze zákona o pojistné smlouvě, který zanikl)

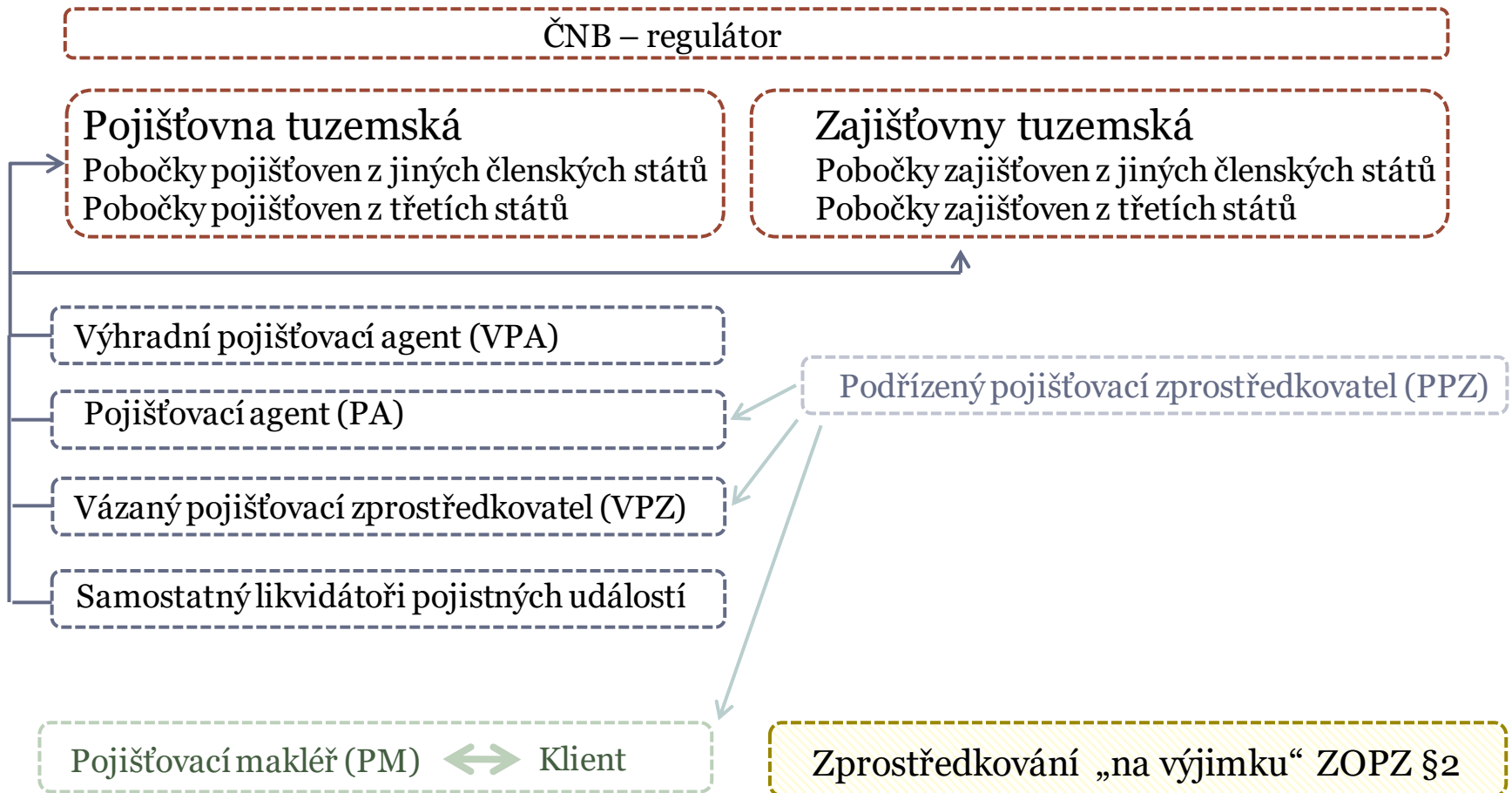
III. Daňové, účetní (IFRS 17), trestně-právní, ochrana osobních údajů, obchodní zákoník, pracovně-právní vztahy a jiné

Dopad na práci aktvára:

- přehled o dění a zohlednění nových i připravovaných změn legislativy do nacenění i do dalších procesů (closing, budget, reporting,...)
- znalost pojistné terminologie
- dopad změn v účetních standardech do závěrek
- dopad daní do ceny pojištění
- zohlednění rizika spojeného s distribucí pojištění
- změna práv a povinností pojišťovny i klientů , dopad na tvorbu produktů a rizika s tím spojená

Subjekty na pojistném trhu do 1.12.2018:

zdroj: autor

Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není ČR

Subjekty na pojistném trhu od 1.12.2018:

zdroj: autor

ČNB – regulátor

Pojišťovna tuzemská

Pobočky pojišťoven z jiných členských států

Pobočky pojišťoven z třetích států

Zajišťovny tuzemská

Pobočky zajišťoven z jiných členských států

Pobočky zajišťoven z třetích států

Samostatný zprostředkovatel

Vázaný zástupce

Doplňkový pojišťovací zprostředkovatel

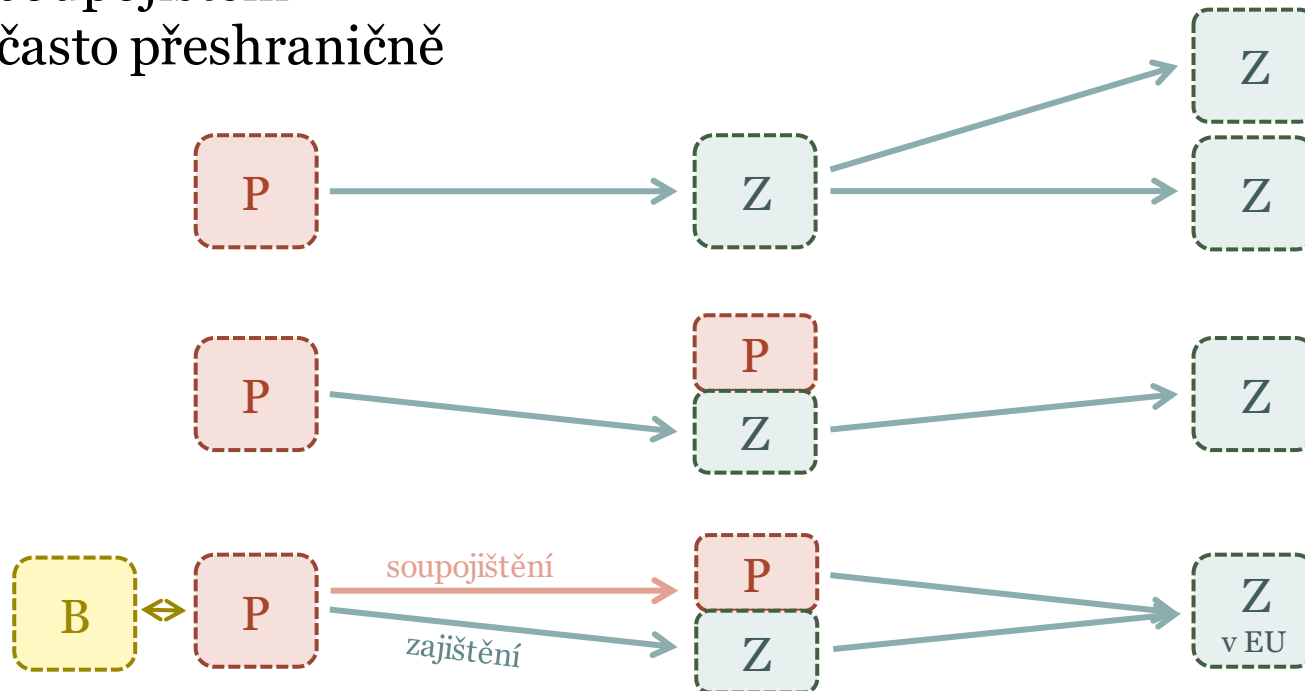
Zprostředkovávat pojištění jako podnikatel může také pojišťovna; zprostředkovávat zajištění jako podnikatel může také zajišťovna

Zprostředkování „na výjimku“ ZOPZ §2

Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není ČR

Zajištění v praxi:

- licence na zajišťování pro pojišťovny
- prvopojistitel často kaptivní pojišťovna u bankopojištění
- komplikované struktury: 100% zajištění 1 subjektem/ více zajišťoven/ více přenosů/ jenom část (quota share, excess of loss)/jenom některá rizika
- soupojištění
- často přeshraničně

zdroj: autor

Odměňování:

- **Provize** pro zprostředkování – předmětem diskusí a pokusů nastavit limity legislativně, motivace
- **Profit share** – důležitý prvek spolupráce subjektů – rozdělení přebytku rizikového pojistného mezi pojistitele
- **TPA fee** – pro třetí strany (např. externí likvidace pojistných událostí)

Distribuce pojištění: způsoby a povinnosti:

- Individuální vs. skupinové (rámcová pojistná smlouva)
- Mandatorní, volitelné
- Na přímo vs. na dálku
- Interní síť vs. zprostředkovatelé/ distributoři pojištění

Dle toho rozdílné povinnosti vůči klientům ale i dopad do rizika.

Povinnosti:

- Dokumentace - postavení pojistníka, pojištěného u individuálních a skupinových pojištění, Pojistná smlouva vs. Přihláška do pojištění
- Informační povinnosti: §21 a §21a ZoPZ, ZoP

Distribuce pojištění: způsoby a povinnosti (pokr.)

- Individuální vs. skupinové (rámcová pojistná smlouva)
- Mandatorní, volitelné
- Na přímo vs. na dálku
- Interní síť vs. zprostředkovatelé/ distributoři pojištění

Dopad do rizika:

- Dokumentace – dopad do nákladů pojišťovny (papír, skladování, komplikace při kompletaci)
- Informační povinnosti – struktura pojistného produktu, jasná definice krytí, reputační riziko a s tím spojené dodatečné náklady na stížnosti (práce, procesy, expertízy, plnění)
- Odlišné chování klientů: mandatorní – méně storen, na dálku – kritických prvních 14 dní

Frekvence platby pojistného:

- jednorázové
- běžné (roční, měsíční, čtvrtletní,..)

Dopad do rizika:

- Jiné podmínky pro výpověď běžného a jednorázového a dopad do přijímaní/vracení pojistného klientovi
- Zasluhování pojistného

Daňový režim:

- **IPT – Insurance premium tax** – součástí pojistného již při tarifickaci, nevstupuje do základu pro výpočet dílčích částí pojistného
- **Odvod** (SK přístup) – z přijatého pojistného - vstupuje do základu pro výpočet dílčích částí pojistného
- **jiné** (HU přístup) – speciální zdanění příjmů/zisku pojišťoven

Cíl vs. reální dopad:

- Zvýšení přijatých prostředků v podobě daní a jejich využití
- Dopad do ceny
- Dopad do objemu sjednaného pojištění
- Přizpůsobení režimu trhu – nestabilita
- Jiné...